

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 Vtrum virtus, quam acquirimus ex assuetudine operum, sit eiusdem
speciei cum virtute infusa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

de sum. Trin. & fid. ca. tho. cap. fidei catholi. cae auctoritas decernens uirtutes infundi in baptismo. & qd non dicit has uel illas uirtutes, omnes quas theologus infundit in baptismo unitas tenent, intellige.

Super Questionis sexagesime articulum quartum.

In articulo quarto nihil addendum occurrit supra dictis, nisi quod ex responsione ad tertium memoratis colligere, qd infuso dupliciter se habet ad uirtutes, scilicet per se, & per accidens. Nam uirtutibus acquisibilibus per actus nostros accidunt infundi, quia si infundantur, ordinantur ad actum eundem specie ad quem ordinatur acquisitio: sicut oculi miraculo se dant. Uirtutibus autem non acquisibilibus, cum ordinentur ad actus distinctos specie ab his, qd nati sunt fieri ab acquisitis, non accidunt, sed per se contingit infundi: ita quod ex natura sua habent qd uendicent sibi infusi habitatem, propterea in diffinitione uirtutis sumpta ab Augu. stino dicitur, Quam Deus in nobis sine nobis operatur. Et hoc scito applicare, cum tractatur, an, uel quomodo infuso uirtutes speciem rei infuse.

Uirtus acquisita & infusa. SED CONTRA. Quilibet differentia in diffinitione uirtutis infusa ponitur, quam Deus in nobis sine nobis operatur, ut supra dictum est. ergo uirtus acquisita, cui hoc non conuenit, non est eiusdem speciei cum infusa.

RESPON. Dicendum, qd dupliciter habitus distinguuntur specie. Vno modo, sicut * predictum est, secundum speciales & formales rationes obiectorum. Obiectum autem uirtutis cuiuslibet est bonum consideratum in materia propria, sicut temperantia obiectum est bonum delectabile in concupiscentiis tactus, cuius qdem obiecti formalis ratio est a ratione, qd instituit modum in his concupiscentiis; materiale autem est id quod est ex parte concupiscentiarum. Manifestum est autem, qd alterius rationis est modus, qd imponitur in homini concupiscentiis sicut regulam rationis humane, & secundum regulam diuinam, puta, in sumptione ciborum ratione humana modus statuitur, ut non noceat ualitudini corporis, nec impediatur rationis actum. Secundum autem regulam legis diuine requiritur, quod homo castiget corpus suum, & in seruitutem redigat per abstinentiam

ordinant in finem supernaturalem in quandam inchoationem, qd tum ad ipsum Deum immediate, sed oportet qd per alias uirtutes infusas perficiatur anima circa alias res, in ordine tamen ad Deum.

AD TERTIUM dicendum, qd uirtus illorum principiorum naturaliter inditorum, non se extendit ultra proportionem nature: & ideo in ordine ad finem supernaturalem indiget homo perfici per alia principia superaddita.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum uirtus quam acquirimus ex operum assuetudine, sit eiusdem speciei cum uirtute infusa.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur quod uirtutes infuse non sint alterius speciei a uirtutibus acquisitis. Uirtus. n. acquisita, & uirtus infusa secundum predicta non uidentur differre, nisi secundum ordinem ad ultimum finem: sed habitus & actus humani non recipiunt speciem ab ultimo fine, sed a proximo. non ergo uirtutes morales uel intellectuales infuse differunt specie ab acquisitis.

Præ. Habitus per actus cognoscuntur: sed idem est actus temperantie infuse & acquisite, sicut modum concupiscentias tactus. ergo non differunt specie.

Præ. Uirtus acquisita, & uirtus infusa differunt secundum illud quod est immediate a Deo factum, & a creatura; sed idem est specie homo, quem Deus formauit, & quem generat natura, & oculum quem cæco nato dedit, & quem uirtus formatiua ca. lat. ergo uidetur quod est eadem specie uirtus acquisita & infusa.

SED CONTRA. Quilibet differentia in diffinitione uirtutis infusa ponitur, quam Deus in nobis sine nobis operatur, ut supra dictum est. ergo uirtus acquisita, cui hoc non conuenit, non est eiusdem speciei cum infusa.

RESPON. Dicendum, qd dupliciter habitus distinguuntur specie. Vno modo, sicut * predictum est, secundum speciales & formales rationes obiectorum. Obiectum autem uirtutis cuiuslibet est bonum consideratum in materia propria, sicut temperantia obiectum est bonum delectabile in concupiscentiis tactus, cuius qdem obiecti formalis ratio est a ratione, qd instituit modum in his concupiscentiis; materiale autem est id quod est ex parte concupiscentiarum. Manifestum est autem, qd alterius rationis est modus, qd imponitur in homini concupiscentiis sicut regulam rationis humane, & secundum regulam diuinam, puta, in sumptione ciborum ratione humana modus statuitur, ut non noceat ualitudini corporis, nec impediatur rationis actum. Secundum autem regulam legis diuine requiritur, quod homo castiget corpus suum, & in seruitutem redigat per abstinentiam

cibi & potus, & aliorum huiusmodi. un de manifestum est quod temperantia infusa & acquisita differunt specie, & eadem ratio est de alijs uirtutibus. Alio modo habitus distinguuntur specie secundum ea, ad quæ ordinantur. Non enim est eadem specie sanitas hominis & equi, propter diuersas naturas, ad quas ordinantur. Et eodem modo dicitur * Philosophus in 3. Polit. qd diuersæ sunt uirtutes ciuium, secundum quod bene se habent ad diuersas politicas. Et per hunc est modum differunt specie uirtutes morales infuse, per quas homines bene se habent in ordine ad hoc, quod sint ciues sanctorum & domesticorum Dei: & aliæ uirtutes acquisite, secundum quas homo se bene habet in ordine ad res humanas.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod uirtus infusa & acquisita non solum differunt secundum ordinem ad ultimum finem, sed etiam secundum ordinem ad propria obiecta, ut * dictum est.

AD SECVDVM Dicendum, qd alia ratione modifiaat concupiscentias delectabilium tactus temperantia acquisita, & temperantia infusa, ut * dictum est; unde non habent eundem actum.

AD TERTIUM Dicendum, qd oculus cæci nati Deus fecit ad eundem actum, ad quem formantur alij oculi secundum naturam, & ideo fuit eiusdem speciei. & eadem ratio esset, si Deus uellet miraculose causare in homine uirtutes, quales acquiruntur ex actibus: sed ita non est in proposito, ut * dictum est.

QVAESTIO LXIII.

De medio uirtutum, in quatuor articulis diuisa.

IN DE considerandum est de proprietatibus uirtutum. Et primo quidem de medio uirtutum. Secundo, de connexionione uirtutum. Tertio, de equalitate earum. Quarto, de ipsarum duratione.

CIRCA primum queruntur quatuor.

- Primo, Vtrum uirtutes morales sint in medio.
Secundo, Vtrum medium uirtutis sit medium rei, uel rationis.
Tertio, Vtrum intellectuales uirtutes consistant in medio.
Quarto, Vtrum uirtutes theologice.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum uirtutes morales sint in medio.

AD PRIMVM sic procedit. Videtur, qd uirtus moralis non consistat in medio. Uirtutem enim repugnat medij rationi; sed de ratione uirtutis est ultimum. dicitur enim in 1. de celo, quod uirtus est ultimum potentie, ergo uirtus moralis non consistit in medio. Præ. Illud quod est maximum, non est medium: sed quedam uirtutes morales tendunt in aliquod maximum, sicut magnanimitas est circa maximum honorem, & magnificentia circa maximum sumptus, ut dicitur Prima Secundæ S. Thomæ.

Ex ca. 3. habetur co. 5

Dicitur 2130.

In cor. art.

In cor. art.

113. D. 205.

In cor. art.

Infr. artic. 4. articuli aduerte, quod ad 1. & 4. uirtutem consistere & 2. q. 17. artic. 1. ad 2. in medio, contingit & q. 92. artic. 1. cor. & 3. essentialiter, & casualiter. Secundum art. 3. q. 1. & virt. q. 1. artic. 1. & 2. c. in medio, quæ est in medio duorum uirtutum: sicut temperantia inter luxuriam & in sensibilitatem. Et hoc non conuenit omni uirtuti: quia non conuenit iustitie, ut patet in 3. Ethic. de & tali medio non est hic quæst. secundum uero effectum dicitur esse uirtus

116. to. 2

R 2 tus